

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

15 aprilie 2015

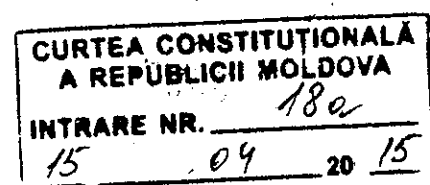
IV nr. 73

**Curții Constituționale
a Republicii Moldova**

**str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova**

SESIZARE

prezentată în conformitate cu art. 25 lit. g) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, art. 38 alin. (1) lit. g) și art. 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

I. AUTORII SESIZĂRII

1. Deputații în Parlament

Artur REȘETNICOV, Igor VREMEA

2. bd. Ștefan cel Mare 105 (str. Nicolae Iorga 11)

3. tel. 022204401, fax 022233673, 022232206

II. OBIECTUL SESIZĂRII

1. Punctul 3 din Hotărîrea Guvernului nr. 863 din 1 august 2006 „Cu privire la stabilirea pentru funcționarii publici a sporurilor la salariul de funcție pentru acces permanent la secretul de stat” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 126-130, art. 917) enunță:

„3. Sporul prevăzut în prezenta hotărîre nu se acordă militarilor, efectivului de trupă și corpului de comandă angajați în serviciul apărării naționale, securității statului și ordinii publice”.

2. Propoziția a doua a punctului 16 din Hotărîrea Guvernului nr. 650 din 12 iunie 2006 „Privind salarizarea militarilor, efectivului de trupă și corpului de comandă angajați în serviciul organelor apărării naționale, securității statului și ordinii publice” (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 91-94, art. 692*) stabilește:

„În calculul ajutorului material nu se includ indemnizațiile, inclusiv indemnizația lunară conform totalurilor activității pe unitate, precum și alte drepturi bănești cu caracter de compensare sau unic, enumerate în prezenta hotărîre”.

b) Punctul 10 alin. (2) din Hotărîrea Guvernului nr. 253 din 20 aprilie 2012 „Privind asigurarea financiară a ofițerilor de informații și securitate” (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 85-87, art. 295*) stipulează:

„În calculul ajutorului material nu se includ indemnizațiile, inclusiv indemnizația lunară conform totalurilor activității pe unitate, precum și alte drepturi bănești cu caracter de compensare sau unic, enumerate în prezenta hotărîre și în anexa nr.14 la Hotărîrea Guvernului nr.650 din 12 iunie 2006 „Privind salarizarea militarilor, efectivului de trupă și corpului de comandă angajați în serviciul organelor apărării naționale, securității statului și ordinii publice.”

Respectivele norme au fost instituite prin operarea modificărilor la hotărîrile enunțate prin hotărîrile Guvernului nr. 297 din 14.03.2007 „Privind aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în unele hotărîri ale Guvernului” (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, Nr. 39-42, art. 313*) și nr. 770 din 23.09.2014 „Cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în unele hotărîri ale Guvernului” (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 290 - 292, art. 821*).

Prin modificările operate în actele enunțate mai sus militarii, efectivul de trupă și corpul de comandă angajați în serviciul apărării naționale, securității statului și ordinii publice sînt unicele categorii de salariați care nu beneficiază de spor pentru acces permanent la secret de stat, fiind lipsiți de o parte din venituri, iar în calculul ajutorului material nu se includ indemnizațiile, inclusiv indemnizația lunară conform totalurilor activității pe unitate, precum și alte drepturi bănești cu caracter de compensare sau unic.

Considerăm că dispozițiile hotărîrilor Guvernului enunțate mai sus contravin prevederilor art. 1 (alin. (3)), art. art. 4, 7, 8, 9 (alin. (1) și alin. (2)), 16, 18, 43 (alin. (1)), 46 (alin. (1)), 47, 54 și 126 (alin. (2)) din Constituția Republicii Moldova.

III. CADRUL NORMATIV PERTINENT

Constituția Republicii Moldova

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținînd dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

Articolul 9

Principiile fundamentale privind proprietatea

- (1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.
- (2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.

Articolul 16

Egalitatea

- (1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.
- (2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 18

Protecția cetățenilor Republicii Moldova

- (1) Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de protecția statului atît în țară, cît și în străinătate.
- (2) Cetățenii Republicii Moldova nu pot fi extrădați sau expulzați din țară.

Articolul 43

Dreptul la muncă și la protecția muncii

- (1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

- (1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.

Articolul 47

Dreptul la asistență și protecție socială

- (1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzînd hrana, îmbrăcăminte, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.
- (2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrînețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

- (1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.
- (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.
- (3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.
- (4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 126 Economia

- (2) Statul trebuie să asigure:
- a) reglementarea activității economice și administrarea proprietății publice ce-i aparține în condițiile legii;
 - b) libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție;
 - c) protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară;
 - d) stimularea cercetărilor științifice;
 - e) exploatarea rațională a pămîntului și a celorlalte resurse naturale, în concordanță cu interesele naționale;
 - f) refacerea și protecția mediului înconjurător, precum și menținerea echilibrului ecologic;
 - g) sporirea numărului de locuri de muncă, crearea condițiilor pentru creșterea calității vieții;
 - h) inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.

Legea Republicii Moldova nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat:

Art. 2. Scopul și sfera de aplicare a legii

- (1) Prezenta lege stabilește cadrul juridic de protecție a secretului de stat în scopul asigurării intereselor și/sau securității Republicii Moldova. Protejarea secretului de stat se realizează prin organizarea sistemului național de protecție a secretului de stat.

(2) Prevederile prezentei legi sînt executorii și pentru cetățenii străini și apatrizii care și-au asumat obligația sau sînt obligați, conform statutului lor, să execute prevederile legislației Republicii Moldova cu privire la secretul de stat.

(3) Informațiile transmise Republicii Moldova, ce constituie secret al unui stat străin sau al unei organizații internaționale, sînt protejate în modul stabilit de prezenta lege. În cazul în care tratatul internațional la care Republica Moldova este parte conține alte prevederi referitoare la protecția secretului unui stat străin sau al unei organizații internaționale, se aplică prevederile tratatului internațional.

Art. 3. Legislația cu privire la secretul de stat

Legislația cu privire la secretul de stat are la bază Constituția Republicii Moldova, prezenta lege, alte acte normative ce reglementează protecția secretului de stat, precum și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Art. 4. Sistemul național de protecție a secretului de stat

(1) Sistemul național de protecție a secretului de stat include totalitatea organelor de protecție a secretului de stat, a metodelor și mijloacelor de protejare a informațiilor și a purtătorilor materiali de informații atribuite la secret de stat, precum și totalitatea măsurilor întreprinse în acest domeniu.

(2) Sistemul național de protecție a secretului de stat vizează:

a) protecția juridică – ansamblul prevederilor conținute în actele legislative și normative ce reglementează protecția secretului de stat;

b) protecția prin măsuri procedurale – ansamblul reglementărilor prin care deținătorii de informații atribuite la secret de stat stabilesc măsuri interne de lucru și de ordine interioară în vederea realizării protecției informațiilor;

c) protecția fizică – ansamblul activităților de pază, de asigurare a securității și de apărare a informațiilor atribuite la secret de stat prin măsuri și mijloace de control fizic;

d) protecția sistemelor informaționale și de telecomunicații – ansamblul activităților de asigurare a securității informațiilor atribuite la secret de stat prin aplicarea metodelor și mijloacelor criptografice și tehnice de protecție a informațiilor, precum și a procedurilor tehnico-organizatorice;

e) protecția personalului – ansamblul verificărilor și al măsurilor ce vizează cetățenii cărora li se perfectează dreptul de acces la secretul de stat sau care au acces la acesta în scopul prevenirii și înlăturării riscurilor pentru securitatea și protecția secretului de stat.

(3) Sistemul național de protecție a secretului de stat este destinat:

a) să prevină accesul neautorizat, divulgarea și pierderea secretului de stat;

b) să identifice împrejurările, precum și persoanele care, prin acțiunile sau inacțiunile lor, pot pune în pericol securitatea secretului de stat;

c) să garanteze că informațiile atribuite la secret de stat sînt accesibile exclusiv persoanelor îndreptățite să le cunoască în legătură cu îndeplinirea atribuțiilor de serviciu sau în baza unui alt temei legal;

d) să asigure securitatea sistemelor de telecomunicații, a sistemelor informaționale și a rețelelor de transmitere a secretului de stat.

Art. 6. Principiile de atribuire a informațiilor la secret de stat și de secretizare a acestor informații

(1) Atribuirea informațiilor la secret de stat și secretizarea acestora se efectuează în baza principiilor legalității, argumentării și oportunității.

(2) Legalitatea atribuirii informațiilor la secret de stat și a secretizării acestora constă în corespunderea acestor informații cu prevederile art.7 și 8 din prezenta lege și cu legislația privind secretul de stat.

(3) Argumentarea atribuirii informațiilor la secret de stat și a secretizării acestora constă în stabilirea caracterului rațional al secretizării unor informații concrete, a eventualelor consecințe economice și de altă natură ale acestei acțiuni, ținînd cont de echilibrul dintre interesele primordiale ale statului, ale societății și ale cetățeanului.

(4) Oportunitatea atribuirii informațiilor la secret de stat și a secretizării acestora constă în stabilirea unor restricții privind accesul și răspîndirea informațiilor respective fie din momentul elaborării/primirii lor, fie din timp.

Articolul 7. Informațiile atribuite la secret de stat

(1) În modul stabilit de prezenta lege sînt atribuite la secret de stat informațiile:

1) din domeniul apărării naționale privind:

a) conținutul planurilor strategice și operative, al documentelor ce țin de conducerea operațiunilor de luptă privind pregătirea și derularea operațiunilor, desfășurarea strategică, operativă și de mobilizare a trupelor, alți indicatori importanți ce caracterizează organizarea, efectivul, dislocarea, pregătirea de luptă și de mobilizare, armamentul și asigurarea tehnico-materială a Forțelor Armate ale Republicii Moldova;

b) direcțiile de dezvoltare a unor tipuri de armament, de tehnică militară și specială, cantitatea și caracteristicile lor tehnico-tactice, organizarea și tehnologiile de producere, lucrările științifice teoretice și experimentale legate de crearea modelelor noi de armament, tehnică militară și specială sau modernizarea acestora, alte lucrări planificate sau efectuate în interesele apărării naționale;

c) forțele și mijloacele protecției civile, capacitățile de care dispun localitățile și unele obiective separate pentru protecția, evacuarea și dispersarea populației, asigurarea activităților sociale vitale ale populației și a activității de producere a persoanelor juridice în perioada de război, de asediu sau de urgență, precum și în cazul situațiilor excepționale;

d) dislocarea, destinația, gradul de pregătire și de securitate a obiectivelor cu regim special, proiectarea, construirea și exploatarea acestora, repartizarea terenului, subsolului și acvatoriului pentru asemenea obiective;

e) datele și caracteristicile geodezice, gravimetrice, cartografice și hidrometeorologice care prezintă importanță pentru apărarea statului;

2) din domeniul economiei, științei și tehnicii privind:

a) planurile și potențialul de mobilizare a economiei naționale, rezervele și volumul livrărilor de materiale strategice, datele generalizate despre nomenclatura și nivelul stocurilor, volumul livrărilor, alocării, depunerii, împrăștiării acestora, amplasarea și volumul real al rezervelor materiale de stat;

b) utilizarea transporturilor, comunicațiilor, a potențialului altor ramuri și obiective ale infrastructurii naționale în scopul asigurării capacității de apărare și a securității statului;

c) planurile, conținutul, volumul, finanțarea și îndeplinirea comenzilor de stat pentru asigurarea securității statului și a necesităților sale de apărare;

d) planurile, volumul și alte caracteristici importante privind extragerea, producerea și realizarea unor tipuri strategice de materie primă și produse;

e) operațiunile ce țin de confecționarea semnelor bănești și a titlurilor de valoare emise de stat, păstrarea și protecția lor contra falsificării, emiterea, schimbul și retragerea lor din circulație;

f) lucrările științifice teoretice, experimentale de construcții și proiectare, în baza cărora pot fi create tehnologii avansate, tipuri noi de producție, produse și procese tehnologice, care prezintă importanță pentru apărarea și economia națională sau care influențează esențial activitatea economică externă, interesele și/sau securitatea statului;

3) din domeniul relațiilor externe privind:

a) activitatea de politică externă, relațiile economice externe ale Republicii Moldova, a căror divulgare prematură poate cauza prejudicii intereselor și/sau securității statului;

b) colaborarea militară, tehnico-științifică și de altă natură a Republicii Moldova cu statele străine și organizațiile internaționale, dacă divulgarea acestor informații va cauza, inevitabil, prejudicii intereselor și/sau securității statului;

c) activitatea externă a statului în domeniile financiar, creditar și valutar, dacă divulgarea acestor informații va cauza prejudicii intereselor și/sau securității statului;

4) din domeniul securității statului și asigurării ordinii de drept privind:

a) efectivul, forțele, conținutul, planurile, organizarea, finanțarea și asigurarea tehnico-materială, formele, tactica, metodele, mijloacele și rezultatele activităților de informații, de contrainformații și operative de investigații;

b) persoanele care colaborează sau au colaborat confidențial cu organele care desfășoară activități de informații, de contrainformații și operative de investigații;

c) forțele, mijloacele și metodele de asigurare a protecției de stat părții vătămate, martorilor și altor persoane care acordă ajutor în procesul penal;

d) paza frontierei de stat a Republicii Moldova;

e) planurile, organizarea, finanțarea, efectivul, forțele, mijloacele și metodele de asigurare a securității persoanelor beneficiare de protecție de stat, precum și paza sediilor de lucru și a reședințelor acestora;

f) sistemele de telecomunicații guvernamentale și alte tipuri de rețele de telecomunicații electronice care asigură necesitățile autorităților publice, apărării naționale, securității statului și menținerii ordinii publice;

g) organizarea, conținutul, starea și planurile de dezvoltare a protecției criptografice și tehnice a secretului de stat, conținutul și rezultatele cercetărilor științifice în domeniul criptografiei referitor la protecția secretului de stat;

h) sistemele și mijloacele de protecție criptografică a secretului de stat, proiectarea, producerea, tehnologiile de producere și utilizarea acestora;

i) cifrurile de stat, elaborarea, crearea, tehnologiile de producere și utilizarea acestora;

j) organizarea regimului secret în cadrul autorităților publice și în al altor persoane juridice, planurile și măsurile în domeniul protecției secretului de stat;

k) alte metode, forme și mijloace de protecție a secretului de stat;

5) din sfera activității autorităților publice privind:

a) conținutul extraselor, comentariilor, proiectelor, părților acestora, al altor acte de uz intern ale autorităților publice, a căror divulgare ar putea conduce la divulgarea informațiilor atribuite la secret de stat;

b) activitatea de elaborare, modificare, completare, definitivare a actelor oficiale, alte proceduri și activități ale autorităților publice de colectare și prelucrare a informațiilor care, în modul prevăzut de legislație, urmează să fie atribuite la secret de stat;

c) activitatea de examinare și deliberare în cadrul autorităților publice și între acestea în probleme din domeniile în care informațiile sînt atribuite la secret de stat.

(2) Motivarea necesității de a atribui informațiile la secret de stat, în baza principiilor de atribuire a informațiilor la secret de stat și secretizare a acestora, revine autorităților publice și altor persoane juridice care au elaborat/primit aceste informații.

Articolul 31. Compensațiile acordate cetățenilor în legătură cu efectuarea lucrărilor legate de accesul la secretul de stat

(1) În cazul în care, în virtutea activității sale profesionale, cetățeanul lucrează permanent cu informații atribuite la secret de stat, acestuia i se stabilește un spor la salariu în funcție de gradul de secretizare a informațiilor la care are acces.

(2) Colaboratorilor subdiviziunilor de protecție a informațiilor atribuite la secret de stat, suplimentar la sporul prevăzut la alin.(1), li se stabilesc sporuri la salariu pentru vechimea în muncă (în serviciu) în cadrul acestor subdiviziuni.

Codul muncii (Legea Republicii Moldova nr.154-XV din 28 martie 2003):

Art.5. Principiile de bază ale reglementării raporturilor de muncă și a altor raporturi legate nemijlocit de acestea

Principiile de bază ale reglementării raporturilor de muncă și a altor raporturi legate nemijlocit de acestea, principii ce reies din normele dreptului internațional și din cele ale Constituției Republicii Moldova, sînt următoarele:

a) libertatea muncii, incluzînd dreptul la munca liber aleasă sau acceptată, dreptul dispunerii de capacitățile sale de muncă, dreptul alegerii profesiei și ocupației;

b) interzicerea muncii forțate (obligatorii) și a discriminării în domeniul raporturilor de muncă;

c) protecția împotriva șomajului și acordarea de asistență la plasarea în cîmpul muncii;

d) asigurarea dreptului fiecărui salariat la condiții echitabile de muncă, inclusiv la condiții de muncă care corespund cerințelor securității și sănătății în muncă și a dreptului la odihnă, inclusiv la reglementarea timpului de muncă, la acordarea concediului anual de odihnă, a pauzelor de odihnă zilnice, a zilelor de repaus și de sărbătoare nelucrătoare;

e) egalitatea în drepturi și în posibilități a salariaților;

f) garantarea dreptului fiecărui salariat la achitarea la timp integrală și echitabilă a salariului care ar asigura o existență decentă salariatului și familiei lui;

g) asigurarea egalității salariaților, fără nici o discriminare, la avansare în serviciu, luîndu-se în considerare productivitatea muncii, calificarea și vechimea în muncă în specialitate, precum și la formare profesională, reciclare și perfecționare;

h) asigurarea dreptului salariaților și angajatorilor la asociere pentru apărarea drepturilor și intereselor lor, inclusiv a dreptului salariaților de a se asocia în sindicate și de a fi membri de sindicat și a dreptului angajatorilor de a se asocia în patronate și de a fi membri ai patronatului;

i) asigurarea dreptului salariaților de a participa la administrarea unității în formele prevăzute de lege;

j) îmbinarea reglementării de stat și a reglementării contractuale a raporturilor de muncă și a altor raporturi legate nemijlocit de acestea;

k) obligativitatea reparării integrale de către angajator a prejudiciului material și a celui moral cauzate salariatului în legătură cu îndeplinirea obligațiilor de muncă;

l) stabilirea garanțiilor de stat pentru asigurarea drepturilor salariaților și angajatorilor, precum și exercitarea controlului asupra respectării lor;

m) asigurarea dreptului fiecărui salariat la apărarea drepturilor și libertăților sale de muncă, inclusiv prin sesizarea organelor de supraveghere și control, a organelor de jurisdicție a muncii;

n) asigurarea dreptului la soluționarea litigiilor individuale de muncă și a conflictelor colective de muncă, precum și a dreptului la grevă, în modul stabilit de prezentul cod și de alte acte normative;

o) obligația părților la contractele colective și individuale de muncă de a respecta clauzele contractuale, inclusiv dreptul angajatorului de a cere de la salariat îndeplinirea obligațiilor de muncă și manifestarea unei atitudini gospodărești față de bunurile angajatorului și, respectiv, dreptul salariatului de a cere de la angajator îndeplinirea obligațiilor față de salariați, respectarea legislației muncii și a altor acte ce conțin norme ale dreptului muncii;

p) asigurarea dreptului sindicatelor de a exercita controlul obștesc asupra respectării legislației muncii;

r) asigurarea dreptului salariaților la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale în perioada activității de muncă;

s) garantarea dreptului la asigurarea socială și medicală obligatorie a salariaților.

Art.8. Interzicerea discriminării în sfera muncii

(1) În cadrul raporturilor de muncă acționează principiul egalității în drepturi a tuturor salariaților. Orice discriminare, directă sau indirectă, a salariatului pe criterii de sex, vîrstă, rasă, culoare a pielii, etnie, religie, opțiune politică, origine socială, domiciliu, handicap, infectare cu HIV/SIDA, apartenență sau activitate sindicală, precum și pe alte criterii nelegate de calitățile sale profesionale, este interzisă.

Art. 128. Salariul

(2) La stabilirea și achitarea salariului nu se admite nici o discriminare pe criterii de sex, vîrstă, handicap, origine socială, situație familială, apartenență la o etnie, rasă sau naționalitate, opțiuni politice sau convingeri religioase, apartenență sau activitate sindicală.

Legea salarizării nr. 847-XV din 14.02.2002

Art. 27, alin. (3) Dreptul salariatului la retribuirea muncii

(3) La stabilirea salariului nu se admite discriminarea pe motive de vîrstă, sex, apartenență de rasă și națională, convingeri politice, confesiune și stare materială.

Legea Republicii Moldova privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici nr. 48 din 22.03.2012

Articolul 6. Salariul de funcție

(4) În funcție de specificul și condițiile de activitate, gradele de salarizare specificate în anexele nr. 2 și nr. 3 se majorează:

a) cu un grad – dacă activitatea desfășurată impune păstrarea secretului de stat în legătură cu faptele, informațiile sau documentele de care se ia cunoștință în exercițiul funcției.

Legea Republicii Moldova cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din din 25.05.2012:

Art. 2. Noțiuni generale

În sensul prezentei legi, termenii de mai jos au următoarele semnificații:

discriminare directă – tratarea unei persoane în baza oricăruia dintre criteriile prohibitive în manieră mai puțin favorabilă decât tratarea altei persoane într-o situație comparabilă;

discriminare indirectă – orice prevedere, acțiune, criteriu sau practică aparent neutră care are drept efect dezavantajarea unei persoane față de o altă persoană în baza criteriilor stipulate de prezenta lege, în afară de cazul în care acea prevedere, acțiune, criteriu sau practică se justifică în mod obiectiv, printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a acelui scop sînt proporționale, adecvate și necesare;

discriminare prin asociere – orice faptă de discriminare săvîrșită împotriva unei persoane care, deși nu face parte dintr-o categorie de persoane identificată potrivit criteriilor stipulate de prezenta lege, este asociată cu una sau mai multe persoane aparținînd unei astfel de categorii de persoane.

Art. 7. Interzicerea discriminării în cîmpul muncii

(1) Se interzice orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe baza criteriilor stabilite de prezenta lege, care au drept efect limitarea sau subminarea egalității de șanse sau tratament la angajare sau concediere, în activitatea nemijlocită și în formarea profesională. Interzicerea discriminării pe bază de orientare sexuală se va aplica în domeniul angajării în muncă și al ocupării forței de muncă.

(2) Se consideră discriminatorii următoarele acțiuni ale angajatorului:

a) plasarea anunșurilor de angajare cu indicarea condițiilor și criteriilor care exclud sau favorizează anumite persoane;

- b) refuzul neîntemeiat de angajare a persoanei;
- c) refuzul neîntemeiat de admitere a unor persoane la cursurile de calificare profesională;
- d) remunerarea inegală pentru același tip și/sau volum de muncă;
- e) distribuirea diferențiată și neîntemeiată a sarcinilor de lucru, fapt ce rezultă din acordarea unui statut mai puțin favorabil unor persoane;
- f) hărțuirea;
- g) orice altă acțiune care contravine prevederilor legale.

(3) Refuzul de angajare, de admitere la cursurile de calificare profesională sau de promovare a persoanelor este considerat neîntemeiat dacă:

- a) se solicită prezentarea unor documente suplimentare față de cele legal stabilite;
- b) se pretinde că persoana nu corespunde unor cerințe care nu au nimic în comun cu calificarea profesională solicitată pentru exercitarea profesiei sau se solicită corespunderea cu oricare alte cerințe ilegale cu consecințe similare.

(4) Angajatorul este obligat să amplaseze în locuri accesibile pentru toți salariații prevederile legale care garantează respectarea egalității de șanse și de tratament la locul de muncă.

(5) Orice deosebire, excludere, restricție sau preferință în privința unui anumit loc de muncă nu constituie discriminare în cazul în care, prin natura specifică a activității în cauză sau a condițiilor în care această activitate este realizată, există anumite cerințe profesionale esențiale și determinante, cu condiția ca scopul să fie legitim și cerințele proporționale.

(6) În cadrul activităților profesionale ale cultelor religioase și părților lor componente nu constituie discriminare tratamentul diferențiat bazat pe religia sau convingerile unei persoane atunci când religia sau convingerile constituie o cerință profesională esențială, legitimă și justificată.

IV. PRETINSELE ÎNCĂLCĂRI ȘI ARGUMENTE

Conform art. 1 alin. (3) din Constituție, Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Elaborarea legislației naționale trebuie să fie bazată și pe principiile și standardele internaționale.

Potrivit Hotărîrii Curții Constituționale nr. 9 din 30 martie 2004 protejarea drepturilor, libertăților, intereselor legitime ale cetățenilor, respectarea principiilor egalității și echității sociale constituie componente obligatorii ale oricărui act legislativ și, respectiv, act executiv.

În realizarea politicilor sale, atât legislativul, cât și executivul, în limitele atribuțiilor ce-i revin, sunt în drept să opteze pentru diverse soluții de reglementare și concretizare a conținutului drepturilor sociale și economice, însă acestea sunt obligate să respecte principiile echității sociale și egalității, care în societatea modernă reprezintă valori supreme.

Protejarea drepturilor, libertăților, intereselor legitime ale cetățenilor, respectarea principiilor egalității și echității sociale constituie componente obligatorii ale oricărui act juridic.

Art. 16 alin. (1) și art. 18 alin. (1) din Constituție stipulează expres că statul este obligat să respecte și să protejeze persoana și nici într-un caz să nu-i restrângă drepturile sale dobândite legal.

Art. 43 alin. (1) și alin. (2) din Constituție prevăd că orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului. Salariații au dreptul la protecția muncii. Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim pe economie, repaosul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții grele, precum și alte situații specifice.

Prin adoptarea modificărilor și completărilor în actele menționate supra, Guvernul a ignorat în totalitate prevederile art. 47 din Legea Supremă care stabilește că statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

Numai dacă există succese în domeniul protecției sociale, se poate spune că statul își realizează obligația constituțională de a apăra drepturile și libertățile omului, de a crea condiții materiale, politice, juridice și de alt gen pentru exercitarea drepturilor și libertăților, pentru implementarea lor în viață.

Potrivit art. 54 din Constituție, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale. Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Cu toate acestea, actualmente, militarii, efectivul de trupă și corpul de comandă angajați în serviciul apărării naționale, securității statului și ordinii publice sînt unicele

categorii de salariați care nu beneficiază de spor pentru acces permanent la secret de stat.

Respectiva regulă este instituită prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 297 din 14.03.2007 privind aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în unele hotărîri ale Guvernului. În speță, a fost modificată Hotărîrea Guvernului nr. 863 din 1 august 2006 „Cu privire la stabilirea pentru funcționarii publici a sporurilor la salariul de funcție pentru acces permanent la secretul de stat”, fiind completată cu un nou punct, 3, cu următorul cuprins: **„3. Sporul prevăzut în prezenta hotărîre nu se acordă militarilor, efectivului de trupă și corpului de comandă angajați în serviciul apărării naționale, securității statului și ordinii publice.”**

Norma enunțată contravine principiului constituțional al egalității. tuturor în fața legii, potrivit căruia nu se admite aplicarea tratamentului diferențiat în cazuri egale, fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă, sau când există o disproporție între scopul urmărit și mijloacele folosite. Or, Hotărîrea Guvernului nr. 863 din 1 august 2006 interzice acordarea sporului pentru acces permanent la secret de stat militarilor, efectivului de trupă și corpului de comandă angajați în serviciul apărării naționale, securității statului și ordinii publice, în timp ce acordă acest drept altor categorii de salariați, cum ar fi: persoanele cu funcții de demnitate publică, persoanele din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică, conducătorii autorităților publice fără statut de persoană cu funcție de demnitate publică, precum și angajații civili din cadrul autorităților publice și unitățile cu autonomie financiară.

De asemenea, în temeiul art. 6 alin. (4) lit. a) din Legea nr. 48 din 22.03.2012 privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici, de o majorare a salariului beneficiază și funcționarii publici care au acces permanent la secret de stat.

Astfel, prevederile hotărîrii contestate au un vădit caracter discriminatoriu și instituie o inechitate socială totalmente neargumentată care contravine prevederilor art. 31 alin. (1) din Legea nr. 245-XVI din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat, care stabilește că cetățeanul care, în virtutea activității sale profesionale, lucrează permanent cu informații atribuite la secret de stat beneficiază de spor la salariu în funcție de gradul de secretizare a informațiilor la care are acces.

Prin acțiunile sale, executivul a încălcat flagrant drepturile cetățenilor care au fost dobîndite în mod licit.

Norma legală citată nu face diferențiere pe categorii de persoane care urmează să beneficieze de spor la salariu. Principalul element este ca persoana, în conformitate cu atribuțiile sale de serviciu, să lucreze în permanență cu informații atribuite la secret de stat.

În context, norma contestată este instituită în contradicție cu prevederile legii, fără a ține cont de principiul constituțional al egalității, avînd calitate de normă primară. Or, executivul nu are competență normativă primară, fapt statuat, în repetate rînduri, de

către Curtea Constituțională (a se vedea, de ex., Hotărârile nr. 7 din 11.02.1999, nr.46 din 21.09.1999, nr.62 din 23.11.1999, nr.22 din 18.05.2000, nr.6 din 06.02.2001, nr.21 din 18.04.2002, nr.22 din 28.09.2004, nr.18 din 06.10.2005, nr.18 din 21.10.2008).

De asemenea, prin diminuarea nejustificată a acestor garanții sociale, Guvernul a încălcat flagrant și prevederile constituționale de la art. 126 alin. (2) care prevede că statul trebuie să asigure crearea condițiilor pentru creșterea calității vieții.

Argumentele Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, ca reprezentant al Guvernului pe problema abordată, precum că militarii, efectivul de trupă și corpul de comandă angajați în serviciul apărării naționale, securității statului și ordinii publice beneficiază de adaos la salariu pentru condiții speciale de activitate, care ar include și sporul pentru lucru permanent cu informații atribuite la secret de stat, sunt lipsite de argumentare juridică.

Nu există nici un act normativ care să stabilească faptul că sporul pentru activitate în condiții deosebite ar include și lucrul cu informații secrete. Chiar și analizând notele informative la proiectele hotărârilor Guvernului privind salarizarea categoriilor respective de cetățeni nu vom găsi o astfel de abordare a sporului în cauză.

Este de menționat faptul că norma pct. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 863 din 01.08.2006 stipulează expres că sporul prevăzut de hotărâre nu se acordă anumitor categorii de salariați. Totodată, această hotărâre reglementează două categorii de sporuri: 1) pentru lucru permanent cu informații atribuite la secret de stat și 2) pentru vechimea în muncă (în serviciu) în cadrul subdiviziunii interioare de protecție a informațiilor atribuite la secret de stat.

Reiterăm că, obligația acordării sporului pentru secret militarilor, efectivului de trupă și corpului de comandă angajați în serviciul apărării naționale, securității statului și ordinii publice este prevăzut de dispoziția art. 31 alin. (2) din Legea nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat. În pofida acestui fapt, clauza contestată stabilește că anume categorii de funcționari nu beneficiază de acest spor la salariu, făcându-se diferențiere în baza statutul salariatului.

Conform art. 3 alin. (3) din Legea nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat Guvernul e obligat să stabilească doar mărimile și modul de acordare a sporurilor expuse mai sus, fără ca să i se permită intervenția în stabilirea categoriilor de persoane cui acest spor să li se plătească și cui nu.

În condițiile date este evident faptul că Guvernul a depășit competențele cu care a fost abilitat prin legea menționată și, concomitent cu punerea în aplicare a legislației, a elaborat și stabilit norme primare, care, pe lângă toate, contravin direct normelor legale, inclusiv constituționale, în vigoare, încălcând egalitatea tuturor cetățenilor în fața legii și promovând discriminarea.

Norma contestată o considerăm una discriminatorie și din considerentul că conține elementele stabilite în noțiunea de *discriminare* definită în art. 2 din Legea nr. 121 din

25.05.2012 cu privire la asigurarea egalității ca fiind o „deosebire, excludere, restricție ... în drepturi ... a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale, stipulate de prezenta lege sau pe criterii presupuse”.

Statul (în persoana Guvernului), în calitate de angajator al categoriilor menționate de salariați bugetari, a întreprins acțiuni discriminatorii prin remunerare inegală pentru același tip de muncă (lucru cu informații atribuite la secret de stat și activitate în cadrul subdiviziunii interioare de protecție a informațiilor atribuite la secret de stat), fapt ce cade sub incidența prevederilor art. 7 alin. (2) lit. d) 2 din Legea nr. 121 din 25.05.2012 cu privire la asigurarea egalității și în consecință duce la încălcarea principiului egalității statuat de Constituție.

În corespundere cu art. 16 alin. (2) din Legea Supremă toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

În Hotărîrea nr. 24 din 10 septembrie 2013 Curtea Constituțională a statuat că, *pentru a fi în prezența unei încălcări a articolului 16 din Constituție ar trebui ca persoanele aflate în situații similare sau comparabile să fie supuse unui tratament diferențiat și discriminatoriu (pct. 44).*

Totodată, o distincție este discriminatorie dacă nu se bazează pe o justificare obiectivă și rezonabilă, adică atunci cînd nu urmărește un scop legitim sau nu există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit. (pct. 45).

Militarii, efectivul de trupă și corpul de comandă angajați în serviciul apărării naționale, securității statului și ordinii publice, în opinia noastră, se află în situații similare sau comparabile cu funcționarii publici, persoanele cu funcții de demnitate publică, persoanele din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică la capitolul lucrului cu informații atribuite la secret de stat, însă sînt supuși unui tratament diferențiat în privința aplicării sporului la salariu pentru această gen de activitate.

Totodată, prin acțiunile Guvernului au fost încălcate și alte drepturi dobîndite în mod licit de unele categorii de angajați. În particular, ne referim la hotărîrile Guvernului nr. 650 din 12.06.2006 și nr. 253 din 20.04.2012.

Astfel,

a) pct. 16 din Hotărîrea Guvernului nr.650 în propoziția a doua statuează: **„În calculul ajutorului material nu se includ indemnizațiile, inclusiv indemnizația lunară conform totalurilor activității pe unitate, precum și alte drepturi bănești cu caracter de compensare sau unic, enumerate în prezenta hotărîre.”;**

b) alin. (2) din pct. 10 din Hotărîrea Guvernului nr. 253 din 20 aprilie 2012 prevede: „**În calculul ajutorului material nu se includ indemnizațiile, inclusiv indemnizația lunară conform totalurilor activității pe unitate, precum și alte drepturi bănești cu caracter de compensare sau unic, enumerate în prezenta hotărîre și în anexa nr. 14 la Hotărîrea Guvernului nr.650 din 12 iunie 2006 „Privind salarizarea militarilor, efectivului de trupă și corpului de comandă angajați în serviciul organelor apărării naționale, securității statului și ordinii publice.”**

Aceste norme au fost aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr. 770 din 23.09.2014, de facto, în scopul punerii în aplicare a Legii nr. 146 din 17.07.2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, iar în preambulul acesteia a fost statuat că respectivul act este aprobat *în scopul realizării acțiunii prioritare de sporire a protecției sociale a salariaților cu retribuție mică din ramurile sectorului bugetar, prevăzute în Programul de activitate al Guvernului “Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” pentru anii 2011-2014.*

Prin aceste modificări se diminuează considerabil cuantumul ajutorului material de care beneficiază persoanele vizate de hotărîrile de Guvern menționate. După cum este stipulat în normele respective, din calculul ajutorului material se exclude indemnizația lunară conform totalurilor activității pe unitate, care constituie o sumă esențială în calculul salarial lunar.

Atragem atenția, că prin Legea nr. 146 din 17.07.2014, în temeiul căreia a fost emisă Hotărîrea Guvernului nr. 770/2014, nu a fost modificat sau concretizat mecanismul de calcul al ajutorului material pentru militari/alte categorii de persoane ce îndeplinesc serviciul special. Ca consecință, Guvernul fără a avea un temei legal a diminuat din propria inițiativă cuantumul ajutorului material.

Astfel, cu toate că Hotărîrea Guvernului nr. 770/2014 în mare parte a vizat majorarea asigurării salariale a unor categorii de salariați bugetari, totuși, contrar scopului general enunțat, prin acest act s-a diminuat asigurarea salarială a militarilor/altor categorii de persoane ce îndeplinesc serviciul special.

Norma primară care reglementează ajutorul material pentru militari este consacrat în art. 22 alin. (4) din Legea nr. 355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, care stabilește că *se acordă ajutor material în mărimea unui salariu lunar de bază, calculat ținându-se cont de sporuri și suplimente.*

Or, suplimentul este ceea ce se adaugă la ceva pentru a-l completa sau pentru a suplini o lipsă.

Hotărîrile Guvernului nr.650/2006 și nr.253/2012 pun în aplicare prevederile Capitolului V din Legea nr. 355-XVI din 23 decembrie 2005, inclusiv prevederile art. 22. În aceste două Hotărîri nu găsim nici o referire la existența vreunui supliment la salariul de funcție, acestea făcînd referire doar la sporuri și indemnizații. În acest context, sporul și indemnizația constituie un supliment, deoarece reprezintă o sumă de bani care se adaugă la salariul de funcție.

Mai mult, legiuitorul, în momentul în care a dorit să excludă din calculul anumite sume, expres a statuat acest fapt în lege. Drept exemplu servește prevederile alin. (1) din articolul 22.

În acest context, excluderea din calculul ajutorului material a indemnizației lunare conform totalurilor activității pe unitate, care constituie o sumă permanentă și generală (acordată tuturor militarilor/altor categorii de persoane ce îndeplinesc serviciul special), de către Guvern, cu toate că legiuitorul nu a statuat acest fapt, constituie o instituire de Guvern a unei norme primare, contrar principiului constituțional conform căruia doar Parlamentul poate crea norme primare.

Concomitent, atenționăm asupra faptului că din 2006 pînă în prezent, conform prevederilor Legii nr. 355-XVI din 23 decembrie 2005 și Hotărîrilor Guvernului nr. 650/2006, nr. 253/2012, precum și a Hotărîrii Guvernului nr. 1054/2006, substituite prin Hotărîrea nr. 253, persoanele vizate au beneficiat de ajutor material în cuantum care includea și indemnizația lunară conform totalurilor activității pe unitate.

Astfel, prin hotărîre de guvern, fără ca legiuitorul să accepte sau reglementeze acest fapt, a fost diminuat un drept dobîndit anterior în mod licit.

Art. 16 alin. (1) și art. 18 alin. (1) din Constituție stipulează expres că statul este obligat să respecte și să protejeze persoana și nici într-un caz să nu-i restrîngă drepturile sale dobîndite legal anterior.

Art. 43 alin. (1) și (2) din Constituție prevăd că orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la **protecția împotriva șomajului. Salariații au dreptul la protecția muncii.** Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim pe economie, repaosul săptămînal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții grele, precum și alte situații specifice.

Prin adoptarea modificărilor și completărilor menționate, Guvernul a ignorat în totalitate prevederile art. 47 din Legea Supremă care stabilește clar că statul este obligat să ia măsuri pentru ca **orice om să aibă un nivel de trai decent**, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzînd hrana, îmbrăcămîntea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare și că cetățenii au **dreptul la asigurare** în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrînețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Prin actele contestate se încalcă prevederile art. 54 din Constituție. În particular, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

De asemenea, prin diminuarea nejustificată a acestor garanții Guvernul a încălcat flagrant și dispoziția art. 126 alin. (2) din Constituție, care impune statul să asigure creșterea calității vieții.

Prin excluderea din calculul ajutorului material a indemnizațiilor, inclusiv indemnizația lunară conform totalurilor activității pe unitate, precum și alte drepturi bănești cu caracter de compensare sau unic, statul nu numai că nu creează condiții de creștere a calității vieții, ci favorizează înrăutățirea semnificativă a acesteia, fapt inadmisibil într-un stat de drept în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

În jurisprudența sa Curtea Constituțională a reținut următoarele.

Favorizarea progresului social și crearea condițiilor pentru creșterea calității vieții constituie obiective prioritare ale Republicii Moldova. Promovîndu-le cu consecvență, Republica Moldova își afirmă astfel respectul pentru drepturile fundamentale ale omului, enunțate în Declarația Universală a Drepturilor Omului (adoptată și proclamată de Adunarea Generală a ONU prin Rezoluția 217 A (III) din 10 decembrie 1948, semnată de Republica Moldova la 28 iulie 1990) și în alte acte internaționale.

Aderînd, la 28 iulie 1990, la Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, adoptat la 16 decembrie 1966 la New-York, în conformitate cu prevederile art. 2 alin. (1) ale acestuia, Republica Moldova s-a angajat să acționeze atît prin propriul său efort, cît și prin asistență și cooperare internațională, folosind la maximum resursele sale disponibile pentru ca exercitarea deplină a drepturilor recunoscute de Pact să fie asigurată progresiv prin toate mijloacele adecvate, inclusiv prin adoptarea de măsuri legislative.

Punînd în sarcina statului obligația de a lua măsuri în vederea garantării unui nivel de trai decent cetățenilor săi, legiuitorul constituant a consfințit dreptul lor la condiții normale de viață, care să le asigure sănătatea și bunăstarea, precum și serviciile sociale necesare.

Dispozițiile Constituției (art. 43 alin. (1) și art. 47) garantează și protejează drepturile omului la muncă și la protecția muncii, la asistență și protecție socială, la asigurare în caz de șomaj, boală, invaliditate, bătrînețe sau în alte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Protejarea drepturilor, libertăților, intereselor legitime ale cetățenilor, respectarea principiilor egalității și echității sociale constituie componente obligatorii ale oricărui act legislativ (a se vedea, *Hotărîrea nr. 9 din 30.03.2004*).

Prin normele hotărîrilor contestate, Guvernul a încălcat principiul echității sociale între diferite categorii de angajați.

Statutul juridic al unor categorii de persoane este determinat de nivelul juridico-organizatoric al organelor în care acestea activează, de caracterul și complexitatea activității prestate, de responsabilitățile și exigențele de calificare pe care această activitate le implică. Garanțiile sociale și retribuția acestor funcționari fac ca statutul lor juridic să se distingă de statutul altor categorii de lucrători. De aici și necesitatea instituirii unui nivel sporit de asigurare materială și socială.

Astfel, aceste dispoziții, diminuează nivelul de protecție socială a categoriilor respective de persoane, încalcă dreptul lor la protecție din partea statului și principiul universal al respectării drepturilor dobîndite în mod licit.

Reiterăm că potrivit art. 54 din Constituție în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

Astfel, Curtea a subliniat că normele privind protecția de stat, asigurarea materială și socială, inclusiv asigurarea cu pensii, consfințite în legile anterioare, nu pot fi anulate sau modificate.

La aprobarea clauzelor contestate Guvernul n-a ținut cont de concluziile cuprinse în hotărârile Curții Constituționale nr. 9 din 3 martie 1997, nr. 38 din 15 decembrie 1998, nr. 19 din 29 aprilie 1999, nr.27 din 18 mai 1999, nr.58 din 9 noiembrie 1999, nr.4 din 27 ianuarie 2000, nr. 46 din 25 octombrie 2001, prin care Curtea s-a pronunțat asupra constituționalității actelor legislative ce reglementează problema dată.

Generalizînd cele relatate supra conchidem, că dispozițiile punctului 3 din Hotărîrea Guvernului nr. 863 din 1 august 2006 „Cu privire la stabilirea pentru funcționarii publici a sporurilor la salariul de funcție pentru acces permanent la secretul de stat”, propoziției a doua a punctului 16 din Hotărîrea Guvernului nr. 650 din 12 iunie 2006 „Privind salarizarea militarilor, efectivului de trupă și corpului de comandă angajați în serviciul organelor apărării naționale, securității statului și ordinii publice” și punctului 10 alin. (2) din Hotărîrea Guvernului nr. 253 din 20 aprilie 2012 „Privind asigurarea financiară a ofițerilor de informații și securitate” vin în contradicție cu prevederile art. art. 1, alin. (3), 4, 7, 8, 9, alin. alin. (1) și (2), 16, 18, 43, alin. (1), 46, alin. (1), 47, 54 și 126, alin. (2) din Constituția Republicii Moldova.

V. CERINȚELE SESIZĂRII

În conformitate cu prevederile articolelor 1, alin. (3), 4, 7, 8, 9 alin. (1) și (2), 16, 18, 43 alin. (1), 46 alin. (1), 47, 54 și 126 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, articolele 4 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolele 4, 38 și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale,

SOLICITĂM:

Exercitarea controlului constituționalității și să fie declarate neconstituționale normele instituite prin: a) punctul 3 din Hotărîrea Guvernului nr. 863 din 1 august 2006 „Cu privire la stabilirea pentru funcționarii publici a sporurilor la salariul de funcție pentru acces permanent la secretul de stat”; b) propoziția a doua a punctului 16 din Hotărîrea Guvernului nr. 650 din 12 iunie 2006 „Privind salarizarea militarilor, efectivului de trupă și corpului de comandă angajați în serviciul organelor apărării naționale, securității statului și ordinii publice”; c) punctul 10 alin. (2) din Hotărîrea Guvernului nr. 253 din 20 aprilie 2012 „Privind asigurarea financiară a ofițerilor de informații și securitate”.

Cu cea mai înaltă considerațiune pentru Onorata Curte,

IA. REȘETNICOV

[Signature] / *[Signature]*